Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer
E-post: sftlpost@statsforvalteren.no

Besøksadresse
705 Senteret
Kløftvegen 1
Ås i Tydal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte:
Epost: lasle@statsforvalteren.no

FRI OG VILL AS
Udbyes gate 8
7030 TRONDHEIM

Saksbehandler Lars Slettom **Vår ref.** 2021/11198-0 432.3 **Deres ref.** **Dato** 19.11.2021

Skarvan og Roltdalen nasjonal park – gitt tillatelse til organisert ferdsel 2022 - Fri og vill AS

Vi viser til søknad fra dere mottatt 20.10.2021. Saken er behandlet delegert av nasjonalparkforvalter. Det er gitt følgende tillatelse:

Vedtak
Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan gir Fri og vill AS tillatelse til 3 organiserte skiturer i Skarvan og Roltdalen nasjonalpark, Sylan landskapsvernområde og Stråsjøen - Prestøyan naturreservat på disse vilkårene:

1. De organiserte skiturene skal gjennomføres i tråd med verneforskriftene, forvaltningsplaner og besøksstrategi.
2. Trasevalg for guidede skiturer skal følge angitte ruter i søknaden inkludert «Norge på tvers». Antall deltagere pr tur begrenses til 8 utenom guidene.
3. Skiturene til Mannseterbakken/Teveldalen gjennomføres **så tidlig på vinteren som mulig og før 1. april 2022** av hensyn til reindrift og kalvingstid.
4. Skitur langs «Norge på tvers» løypa gjennomføres så tidlig som mulig og **senest i løpet av påsken 2022 (18. april).**
5. All ferdsel i verneområdene skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner – aktsomhetsplikt og sporløs ferdsel.
6. Saanti sijte / Essand reinbeitedistrikt ved Lars Aage Brandsfjell skal kontaktes før gjennomføring av hver tur for å unngå konflikt med reindrifta.
7. Ved observasjon av rein er arrangøren ansvarlig for at den enkelte deltager og gruppa samlet opptrer på en slik måte at reinen ikke forstyrres.
8. Vegetasjon, døde busker og trær, skal vernes mot all skade og ødeleggelse. Skånsom bruk av trevirke til bålbrenning er tillatt i nasjonalparken og landskapsvernområdet.
9. Forurensning og forsøpling er forbudt.
10. Telting er ikke tillatt i Stråsjøen – Prestøyan naturreservat, og all vegetasjon er fredet mot enhver form for skade eller ødeleggelse jf. punkt IV.
11. Nasjonalparkstyret ønsker at rapportering fra turene skjer ved hjelp av appen Ferdast. Rapport sendes til Nasjonalparkstyret **innen 1. juni 2022**.
12. Evaluering av guidede skiturer gjennomføres i etterkant av rapport fra Fri og vill AS.
13. Endrete forutsetninger med hensyn til rein i området eller brudd på vernebestemmelsene og vilkårene i dette vedtaket vil kunne medføre at tillatelsen endres eller trekkes tilbake med umiddelbar virkning.

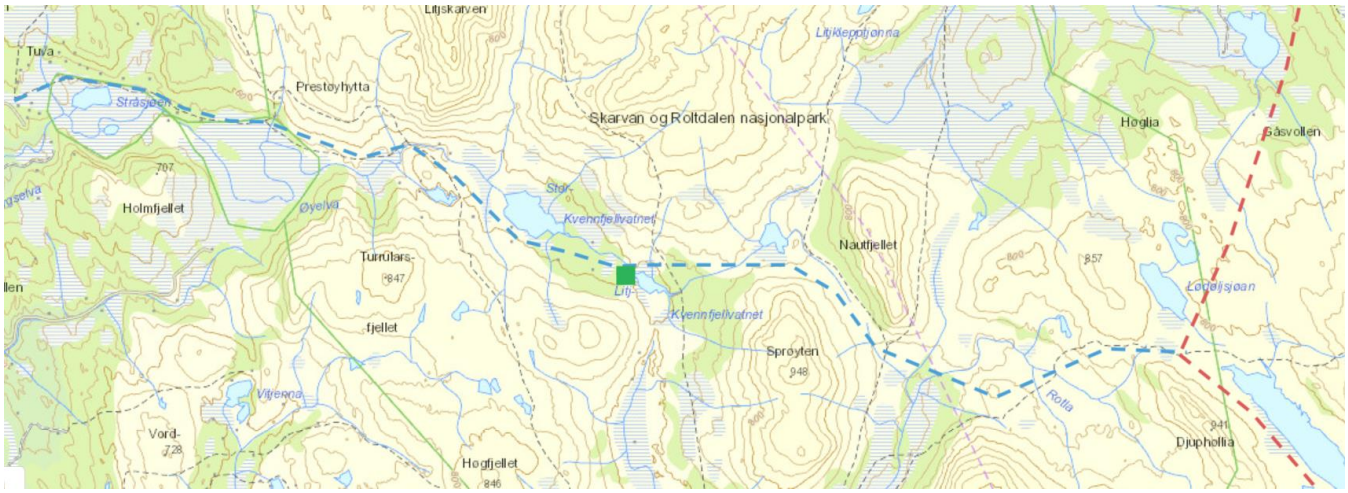
Denne tillatelsen er gitt i medhold *forskrift om vern av Skarvan og Roltdalen nasjonalpark, § 3* punkt 5.1 og 5.2. Forskriften viser til gjeldende forvaltningsplan for nasjonalparken med retningslinjer for utmarksbasert- og miljøtilpasset reiseliv i kapittel 3.3. Tilsvarende for *forskrift om vern av Sylan landskapsvernområde, § 3*, punkt 4.1 og 4.2 samt retningslinjer i kapittel 5.1.9 i forvaltningsplanen for Sylan. Besøksstrategien til Skarvan-Roltdalen og Sylan er en del av forvaltningsplanene.

Forvaltningsmyndigheten for Skarvan og Roltdalen nasjonalpark, Sylan landskapsvernområde og Prestøyan-Stråsjøen, Rangeldalen og Sankkjølen naturreservater ble delegert til nasjonalparkstyret 04.04.2013.

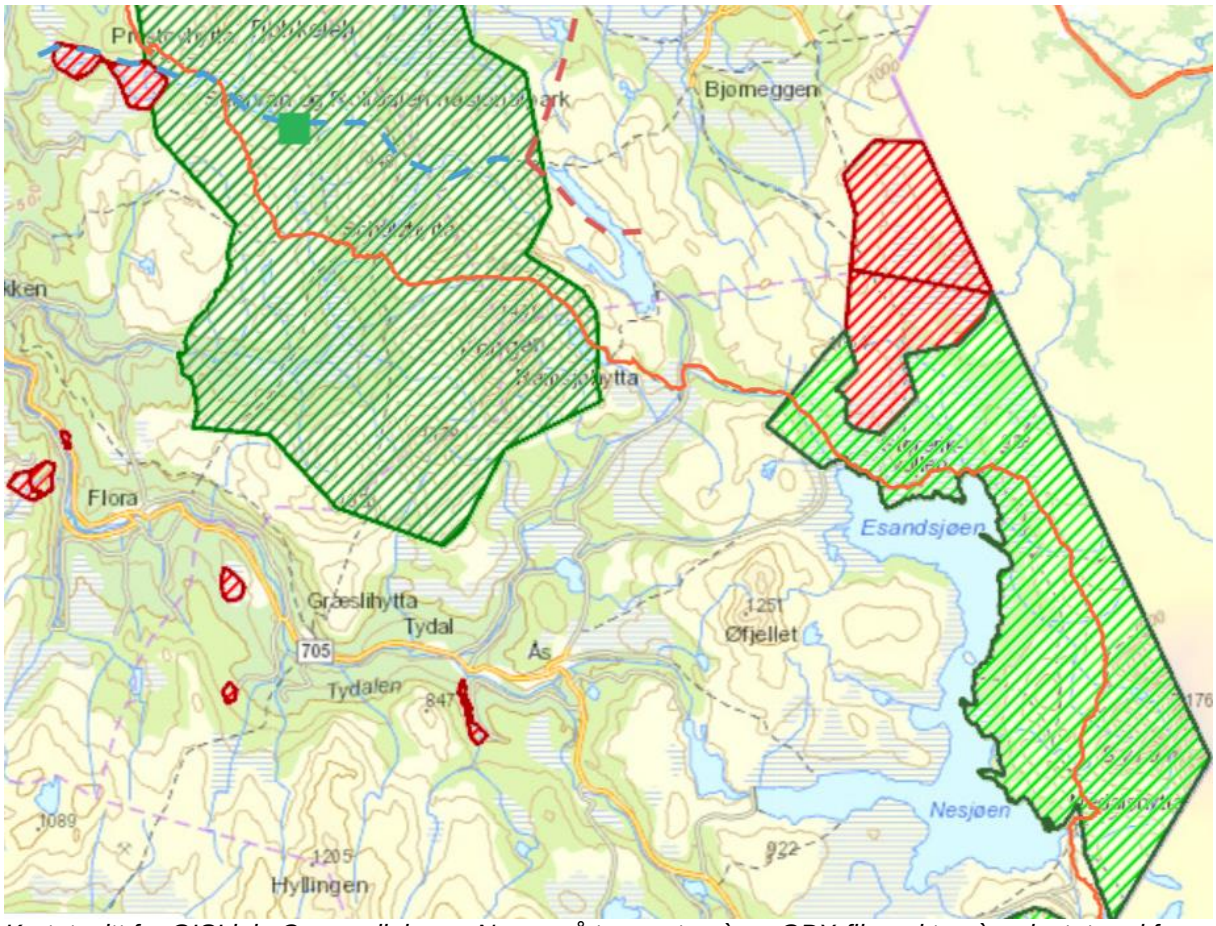
Andre forhold
For ordens skyld vil nasjonalparkstyret gjøre oppmerksom på at denne tillatelsen bare gjelder i forhold til verneforskriftene. Tillatelse fra andre myndigheter og fra grunneier må også innhentes der dette er påkrevd.
Tidspunkt og turrute logges automatisk i appen Ferdast. Gruppestørrelse og nøyaktig sted for camp registreres med koordinater. Ferdast fungerer også for kontroll av tillatelse for oppsynsmyndigheten. Ta kontakt med nasjonalparkforvalteren ved spørsmål.

Klageadgang
Dette vedtaket kan i medhold av forvaltningsloven påklages til Miljødirektoratet. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan, Statsforvalteren i Trøndelag, postboks 2600, 7734 Steinkjer innen tre uker fra mottakelsen av dette brevet. Klagen må begrunnes.

Søknaden
Fri og vill AS søker om tillatelse til organisert ferdsel gjennom Stråsjøen – Prestøyan naturreservat, Sylan landskapsvernområde og Skarvan og Roltdalen nasjonalpark. Virksomheten ønsker å tilby guidede naturbaserte turer og små ekspedisjoner i villmarka. Vinteren 2022 ønsker de å gjennomføre 3 turer i perioden februar-april. Skiturene starter på Vekta i Selbu og går til Mannseterbakken og Teveldalen i Meråker. Gruppene vil være inntil 8 personer i tillegg til guidene. Aktuelle overnattingssteder for telt i nasjonalparken er ved Litj-Kvennfjellvatnet. Det søkes også om å gå «Norge på tvers» ruta hvor turisthyttene benyttes.

Kartutsnitt GISLink: Start for skiturer ved Vekta i Selbu, camp ved Litj-Kvennfjellvatnet, ulike rutevalg fra Finnkoisjøen mot Mannseterbakken og Teveldalen i Meråker.

Kartutsnitt fra GISLink: Orange linje er «Norge på tvers»-trasèen. GPX-fil med trasè er lastet ned fra UT.no. Turen går gjennom Sylan landskapsvernområde, Skarvan og Roltdalen nasjonalpark og Stråsjøen-Prestøyan naturreservat.

Høringsinnspill
Saken er sendt på høring til Statsforvalteren i Trøndelag v/reindriftsavdelingen og Essand reinbeitestrikt/Saanti Sijte.

Reindriftsavdelingen uttaler:
Skiturene som planlegges går gjennom kjerneområdet for Saanti sijte, på en årstid hvor reinen er spesielt sårbar overfor forstyrrelser. Det er derfor ikke ønskelig med økt ferdsel i disse områdene. Selv om mesteparten av reinen oppholder seg innenfor Femund sijte om vinteren, så er Saanti sijte et helårsdistrikt og benyttes i ulik grad også vinters tid. Vi registrerer at søknaden er sendt til Saanti sijte, og anbefaler at innspill fra dem blir imøtekommet. Eventuelle avbøtende tiltak kan være dialog med reindrifta i forkant av skiturene, for å avklare om hvorvidt det er rein i området. Det kan også være behov for å endre tidsrommet, av hensyn til vårflytting og den sårbare tiden før kalvingen.

Saanti sijte uttaler:
Saanti sijte flytter som regel til Femundstraktene med sin rein under vinterperioden. Noe rein

vil alltid bli igjen i området. Det kan være i områdene rundt Kluken og utover til og med Dalvola,områdene rundt Skarven og utover til og med Strætåsfjellet, områdene rundt Fonnfjellet og utover til og med Ruten og i områdene Kvernfjellet og Melshogna. En av sijtene i Saanti sijte flytter tilbake fra vinterbeiteområdene i Femund rundt siste halvdel av mars måned. Da flytter de til områdene rundt Kluken.

Reinen går ute hele året og det er under vinteren og på vårparten at tilgjengeligheten til beite kan være knappest mulig og de må tære på sine fettreserver. Da er det viktig at reinen får gå mest mulig uforstyrret.

Saanti sijte er meget skeptisk til at slike organiserte turer skal bli en varig årlig seanse. Løypa som går fra Vekta til Teveldalen kan valg av leirplass i Klukenområdet være til ulempe om reinen er i det området. Leirplassen må ligge lengre vest, før en når Kluksdalen.

Saanti sijte krever at hvis nasjonalparkstyret innvilger søknaden om gjennomføring av 3.stk turer, er det følgende krav fra Saanti sijte som må innfris.
- Turene gjennomføres tidligst mulig på vinteren
- Før hver tur tas det kontakt med leder i Saanti sijte
- Leir plass flyttes eventuelt lengre vest
- Det foretas en evaluering etter turene er gjennomført

Vurderinger

Vurdering av saksbehandling
Saken er behandlet delegert av nasjonalparkforvalter i tråd med punkt 6.2 i vedtektene for nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan jf. sak 5/2016. Nasjonalparkforvalter har avklart saksbehandlingen av denne saken med styreleder. Saken vurderes som kurant, og forvaltningsplanen gir entydige føringer for utfallet.

Vurderinger etter verneforskriftene
Telting er ikke tillatt i Ståsjøen-Prestøyan naturreservat. Vegetasjonen er også fredet. Siden det ikke legges opp til camp innenfor reservatet og aktiviteten foregår på vinteren, vurderes skiturene ikke å påvirke verneformålet for naturreservatet. Foreslått trasè går i ytterkant av reservatgrensa jf. kartutsnitt.

Kartutsnitt fra GISLink: Guidede skiturer gjennom Ståsjøen-Prestøyan naturreservat og inn i Skarvan og Roltdalen nasjonalpark. Startpunkt ved Vekta i Selbu.

Formålet med nasjonalparken er å «ta vare på et urørt fjell- og skogområde. Det biologiske mangfoldet med økosystemer, arter og bestander skal sikres. Kulturminner, spesielt kvernsteinsdrifta, skal tas vare på».

Camp utenfor sone A i nasjonalparken
Det er lagt opp til overnattingscamp ved Litj-Kvernfjellvatnet. Liten målestokk på kartvedlegg gjør det vanskelig å fastslå om camp ligger innenfor eller utenfor forvaltningssone A i nasjonalparken. Forvaltningssone A har særlig strenge bestemmelser av hensyn til kvernsteinsdrifta. For å unngå mulig påvirkning av denne, vurderes det som relevant å stille vilkår om at campen legges utenfor sone A, litt nærmere Litij-Kvernfjellvatnet enn hva som er angitt fra søker. I sone A er fjerning av løse steiner forbudt. Forsvarlig håndtering av søppel og toalettpapir, er en del av risikovurderingen til Fri og vill AS.

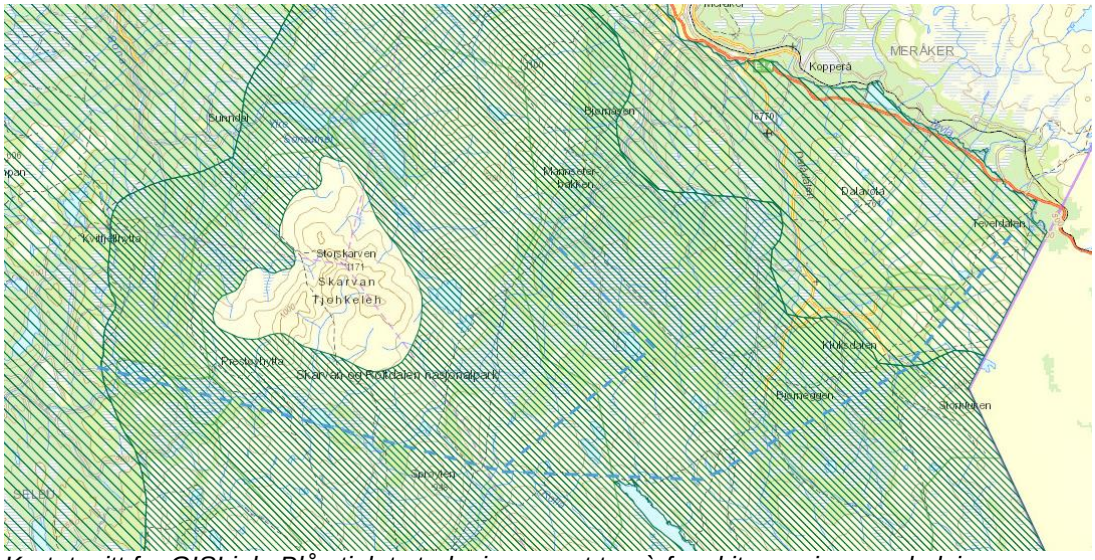
I kartvedlegget som viser ruter for skiturene er det oppgitt leirplass vest for Litjkluken. Dette er utenfor nasjonalparken og myndighetsområdet for nasjonalparkstyret. Det vises til høringsinnspill fra Saanti sijte med krav om flytting av leirplassen lengre vest, før Kluksdalen.

Ikke lag bål av stående og liggende død ved – skånsom bruk av trevirke til bål
Vegetasjon, inkludert døde busker og trær (liggende og stående død ved), skal vernes mot all skade og ødeleggelse. Død ved er generelt viktig for biologisk mangfold. Død ved er viktige element i landskapet. Dateringer viser at døde trær kan oppnå en betydelig alder. Av den grunn skal disse ikke brukes som bålved. Skånsom bruk av trevirke er tillat i nasjonalparken og landskapsvernområdet (kvist/begrenset mengde), men ikke i naturreservatet. Fri og Vill AS har et eget punkt i risikovurderingen sin om dette.

Unngå å forstyrre hekkende rovfugl i mars/april
Når det gjelder arter og bestander, vil oppgitt tidsperiode for skiturene kunne påvirke arter som kongeørn og jaktfalk. Disse artene er spesielt sårbare for forstyrrelse i mars/april. Det er derfor viktig å vise hensyn, for å unngå å forstyrre hekkingen.

Hold minst 300 meter avstand til fjellrev
Dersom dere skulle være heldige å observere fjellrev på turene, er det viktig at gruppen holder minst 300 meters avstand for å unngå unødige forstyrrelser. Hvordan man unngår å forstyrre fjellreven, framgår av Faktaark M 394 – 2015. Fjellreven er en kritisk truet art på rødlista og beskyttet av *forskrift for fjellrev som prioritert art*. Hensynet til fjellreven beskrives også i besøksstrategien for Skarvan og Roltdalen og Sylan.

Kalvingsområder for rein – sårbar tid på seinvinter og vår
Tur fra Vekta i Selbu til Mannseterbakken og Teveldalen i Meråker går gjennom kalvings- og tidlig vårland for reindrifta. Reinen er spesielt sårbar på seinvinteren etter en hard vinter og for forstyrrelser under kalvingen. Turene må derfor gjennomføres så tidlig som mulig og før reinen kommer tilbake til disse områdene. Etter telefonsamtale med leder av Saanti sijte settes siste dato for turene til Mannseterbakken/Teveldalen til 1. april. Tur langs «Norge på tvers» gjennomføres senest i løpet av påska (siste dag er 18. april).

Kartutsnitt fra GISLink: Blå stiplet strek viser grovt trasè for skiturer gjennom kalvings- og vårbeiteområder for rein i Saanti sijte/Essand reinbeitedistrikt.

Enkelt friluftsliv og sporløs ferdsel
Samtidig skal allmenhenten gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Skiturer på vinteren og kortvarig overnatting i telt er tradisjonelt og enkelt friluftsliv. Sporløs ferdsel er grunnleggende for at verneverdiene skal kunne opprettholdes i et langsiktig perspektiv. Fokus på sporløs ferdsel er sentralt, og dette inngår i risikovurderingen som ligger til grunn for aktiviteten.

Vurderinger etter forvaltningsplan
I forvaltningsplanen er det et delmål at forvaltningen av nasjonalparken ikke skal være til hinder for utvikling av miljøtilpasset reiseliv innenfor rammene av verneforskriften.

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv, kulturminner og andre brukere (reindrift/beitenæring m.m.).

Det er tiltakets innvirkning på verneformålet som er avgjørende, ikke om det er komersielle eller ikke-komersielle aktører.

Samarbeid med reiselivsaktører er viktig for å kunne kanalisere ferdselen slik at det blir liten grad av tilrettelegging i de mest sårbare delene av nasjonalparken. Informasjon om forskrifter, forvaltningsplan og besøksstrategi er viktig å formidle for å unngå/forebygge konflikter med verneformålet.

Forvaltningsmyndigheten ønsker å ha best mulig oversikt over all organisert ferdsel i nasjonalparken og naturreservatene med tanke på samlet belastning og kontroll av ferdselen. Bruk av appen Ferdast er et tiltak for å skaffe seg en slik oversikt.

Vurderinger etter besøksstrategi
Visjonen med nasjonalparkstyrets besøksstrategi er «velkommmen som gjest på naturens premisser». Innfallsporter og startpunkt er valgt med bakgrunn i kanalisering av ferdsel slik at sårbare naturverdier og hensynet til samisk reindrift blir ivaretatt. Vekta er valgt som

hovedinnfallsport til nasjonalparken i Selbu. At Fri og vill AS ønsker å starte turene sine fra Vekta, er i tråd med besøksstrategien.

Vurderinger etter naturmangfoldloven, §§ 8-12

Kunnskapsgrunnlaget for nasjonalparken og naturreservat er beskrevet i verneforskrifter, forvaltningsplan og besøksstrategi. Det foreligger også kunnskap om sårbare arter, kulturminner og viktige områder for reindrift. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt jf. § 8.

Føre-var-prinsippet vurderes ikke som relevant siden kunnskapsgrunnlaget til å kunne behandle søknaden anses som godt nok jf. § 9.

Det søkes om et begrenset antall skiturer, 3 stk. Gruppestørrelsen vil være inntil 8-10 personer. Skiturer belaster ikke naturgrunnlaget, og fokus på sporløs ferdsel gjør at enkelt friluftsliv i komersiell regi vurderes å være i tråd med verneformålet.

Forvaltningssone A er spesielt viktig for vern av kulturminner fra kvernsteinsdriften. Av den grunn vurderes det som forebyggende å etablere camp utenfor sone A.

Bruk av eksisterende trasèer gir kanalisering av ferdsel og forutsigbarhet for dyrelivet og dermed redusert belastning. Deler av strekningene som ønskes gjennomført følger eksisterende vinterruter. Det oppfordres til å bruke eksisterende vinterruter i størst mulig grad. For å ha oversikt over ferdsel i nasjonalpark og naturreservater, ønsker nasjonalparkstyret at søker bruker Ferdast og rapporterer tilbake innen gitt frist.

I mars/april er det viktig å redusere forstyrrelser og ferdsel med tanke på hekkende rovfugl. Reinen kommer også til kalvingsområdene i april. For å unngå økt belastning i denne perioden, skal turene mot Meråker gjennomføres så tidlig på vinteren som mulig og før reinen ankommer kalvingsområdet, 1. april. Skitur langs «Norge på tvers» traseèn kan senest gjennomføres i løpet av påska 2022. Den guidede gruppen må holde minst 300 meters avstand til fjellrev og hiområder.jf. § 10, 12.

Reiselivsaktører som bryter vernebestemmelsene kan miste tillatelsen til å drive organisert ferdsel i nasjonalpark og reservater. Tillatelsen kan bli endret som følge av hensynet til reindrift. jf. § 11.

Konklusjon:

I denne saken legges det vekt på at guidede skiturer er enkelt og tradisjonelt friluftliv i tråd med formålet. Fokus er rettet mot hvilken påvirkning aktiviteter har for verneformålet, ikke om det er kommersielle eller ikke-komersielle aktører. Det er et delmål i forvaltningsplanen at miljøtilpasset reiseliv som er i tråd med verneformålet er ønskelig. For å oppnå dette må spesielle hensyn tas til kulturminner i sone A. I mars/april er hensyn til hekkende rovfugl og kalving for rein avgjørende å ivareta gjennom vilkår i tillatelsen. Nødvendig avstand må også holdes til fjellrev for å unnåg unødige forstyrrelser. Rapportering gjennom Ferdast vil gi forvaltningsmyndigheten oversikt, kunnskap og kontroll over organisert ferdsel.

Med hilsen

Lars Slettom
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

SELBU FJELLSTYRE	v/Unni Killi Gjelbakken 15	7580	SELBU
MERÅKER KOMMUNE	Rådhusgata 7	7530	MERÅKER
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	STEINKJER
FJELLSTYRENE I STJØRDAL OG MERÅKER	Postboks 28	7529	HEGRA
SELBU KOMMUNE	Gjelbakken 15	7580	SELBU
Saanti sijte / Essand Reinbeitedistrikt	Tamnesveien 55	7374	RØROS